

4.

tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Székely Magda:
Kirándulás esőben
(online)

Kiss Ottó:
Ugyanazt jelenti
Birtalan Ferenc:
Annyira hiányzott
Ijjas Tamás: Érkezés

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Füzet, íróeszköz

Internet, projektor,
hangfal

Felnőtt méretű esőkabátok, széldzsekik

Zsákbabakészítés anyagai, eszközei:

textilanyag, vastag fonal, szemes mag, vatta, dekorációs anyag, körsablon, filctoll, olló, tű, cérna (tűbefűző)

Papírmozaik anyagai, eszközei: rajzlap, rajzeszköz, színes és mintás papírok, képek, olló, ragasztó, alátétpapír

ÉVFOLYAM

1–2. osztály

Közel és távol

Minimum 3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra játék- és képzőművelési műhellyel (magyar, dráma, kreatív írás, technika, vizuális kultúra)

A szülőkkel való szeretetközösség gyakran a legszorosabb közelében, összefűzésben nyilvánul meg, ami a kezdeti anya-gyerek szimbiózis folytatása. Ám a szoros közelséget távolodás, sőt tartós távolság szakíthatja meg, ami hiányérzetet, feszültséget kelt a gyerekekben és a szülőktársban is. A tanegység versszövegei gyerekszemszögből mutatják be a közelség és távolság keltette érzéseket, gondolatokat, amit szeretnénk játékosan, beszélgetéseken és műhelymunkán keresztül közvetíteni a gyerekek számára.

Áttekintő vázlat

4.1 Kirándultunk	45 perc
4.1a Esőkabátban	25–30 perc
4.1b Egy kirándulás képei	15–20 perc
4.2 Hiányoztok!	45 perc
4.2a Aki hiányzik, azt szeretem	10 perc
4.2b Anyahiány	10 perc
4.2c Apahiány	10 perc
4.2d Hiányoztál nagyon	15 perc
4.3 Játékkészítő műhely	min. 45 perc
4.3a Rongybabakészítés	min. 45 perc
4.3b Mozaikkép-készítés	min. 45 perc
Összesen:	min 3 × 45 perc

A bevezető játékhoz szerezzünk és készítsünk elő annyi esőkabátot, széldzsekiket, lehetőleg felnőtt méretben, hogy minden csoportnak jusson!
A műhelymunkát szervezhetjük tanórai keretek között, ahol akár egy rajz- és technikaórát is igénybe vehetünk a munkához. De szervezhetjük délutáni foglalkozásként is, ahova néhány rátermett szülőt is bevonhatunk, hogy együtt munkálkodjanak a gyerekekkel, ami külön élményforrás lehet.

Biztosítsuk a választási lehetőséget a textil- és papírmunka között, amelyekhez készítsünk elő elegendő anyagot és eszközt, valamint a csoportmunka lehetőségét! Ne feledkezzünk meg róla, hogy a zsákbabákhoz kartonból kellő számú körsablont kell készíteni!

JEGYZETEIM

FELADATOK LEÍRÁSA

4.1 Kirándultunk

4.1a Esőkabátban

A gyerekek alkossanak három-öt fős csoportokat, és adjunk nekik egy-egy nagy méretű esőkabátot, széldzsekik! Képzeljék el, hogy esik az eső, és csak ez az egy kabátjuk van! Hányan férnek bele összebújva úgy, hogy a kabátot elől össze tudják húzni? (Elég kézzel tartani, nem kell begombolni vagy a cipzárt felhúzni.) Nézzünk körül: melyik kabátban hányan férnek el?

A játék után olvassuk fel [Székely Magda Kirándulás esőben](#) című versét! Elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán. A gyerekek figyeljék meg, hányan fértek el itt az esőkabát alatt!

Önálló olvasás után feleljenek a gyerekek a kérdésre, majd folytassuk beszélgetéssel!

Hogyan férhet el egy esőkabát alatt két felnőtt és egy gyerek? Milyen szorosan kell összebújniuk?

Kerültetek már hasonló helyzetbe apával és anyával?

És a vasárnapi, hétvégi kirándulás ismerős? Meséljetez róla!

A versbéli kiránduláson mit csinál a kis család, amíg nem kezd esni az eső? Vegyük sorra: mit csinál a gyerek, az apa és az anya?

Milyen növények vannak a csokorban és az út mellett?

Milyen ételek sorakoznak a padon?

Képzeljétez el, hogyan bújhat össze a padon a család!

Végül olvassa fel a verset három vállalkozó gyerek, két-két versszakonként!

Variáció

Ha van rá időnk, és fontosnak tartjuk, beszélgetés közben levetíthetjük a *Kirándulás esőben* című tankocka növényképeit és neveit (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). A képeket kattintással nagyíthatjuk.

4.1b Egy kirándulás képei

Alkossanak a gyerekek kis családokat! Egy-egy családban apa, anya és egy vagy több gyerek is lehet. Sőt, vihetik magukkal a kutyát is, ha családtagnak számít.

A családok tervezzenek meg egy kirándulást, és beszéljék meg, merre járnak, mit látnak, milyen kalandba keverednek!

Majd készítsenek a kirándulásról „fényképeket” a családi albumba! Egy-egy „fényképet” élőképként állítsanak be, majd így mutathatják be a többieknek.

Végül minden család mutasson be néhány képet a kirándulásáról! A többiek próbálják kitalálni, hogy mit látnak!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Közelségtapasztalat: kirándulós családi élmények felidézése vers és személyes élmény, képzeletjáték alapján.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Kabátba bújó csoportjáték
Vers olvasása, értelmezése, beszélgetés (Párosítás: növények képe és neve)
Csoportmunkában állóképek alkotása, bemutatása egy képzelt kirándulásról

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Felnőtt méretű esőkabátok, széldzsekik

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A távolság, hiányérzet átélése és oldása a vershelyzetek nyomán, személyes élmények felidézésével.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Problémafelvető beszélgetés

Verseket olvasása, értelmezése, feltáró beszélgetés

Szoborképek megtekintése, azonosítása

Kreatív írás: szabad vers vagy rövid történet a szülőhiányról

4.2 Hiányoztok!

4.2a Aki hiányzik, azt szeretem

Jó dolog anya közelében lenni, jó dolog apa közelében lenni. De nem lehet mindig. Mi akadályozhatja meg ezt? Tegyük fel a kérdést, és beszéljünk a gyerekekkel!

Majd olvassuk el [Kiss Ottó Ugyanazt jelenti](#) című versét, és folytassuk a beszélgetést!

Mit jelent a versben megszólaló gyerekeknek, hogy

- anya fáradt és lefeküdt,
- apa reggel óta dolgozik,
- Kovács bácsi (a kedves szomszéd) elutazott a fiához,
- a nagyiek majd csak jövőre jönnek újra (messze laknak)?

Milyen gondolatra jut a gyerek? Mi a véleményetek: igaza van? Miért? Tapasztalatok már ilyen?

4.2b Anyahiány

Ki hiányzik nagyon [Birtalan Ferenc Anyyra hiányzott](#) című versében?

Olvassuk fel a verset „gyerekhangon”, a gyerek beszédmódját érzékeltetve, majd beszéljünk!

Ki hiányzott anyyra a versben beszélő kislánynak? Hová utazott anya?

Mit talált ki apa, hogy vigasztalja, felvidítsa a lányát? Sikerült-e az akció?

Hogy hívták a rongybabát? Hogyan készült? Mi adta az értékét? Miért lett ő a kislány legjobb barátja?

Mit hozott anya Dominikáról? Miért csak Új a neve?

Voltatok-e már távol anyutól hosszabb időre? Hogyan éltétek meg? Ki szeretne mesélni róla?

Vedd figyelembe!

Dominika, vagyis a Dominikai Köztársaság egy karib-tengeri szigeten található ország, Kuba közelében. Népszerű turisztikai célpont, sokan látogatják Európából is. Az orvos anyuka egy orvosi konferencián vehetett részt, de ez már csak feltételezés a vers alapján.

Érdekes, hogy Kolumbusz Kristóf első útján ezen a szigeten szállt partra 1492. december 5-én.

4.2c Apahiány

[Ijjas Tamás Érkezés](#) című versében fordított a helyzet: itt apa volt sokáig távol, és most érkezik haza. Anya és gyermeke, a versbeszélő várja.

Olvassuk fel a verset, a gyerekek pedig találják ki, hol játszódik a jelenet, hová érkezik apa! És azt kitalálja-e valaki, honnan érkezik?

JEGYZETEIM

Segít a Szabadság-szobor. Tudjátok-e, hol van?

Nézzük meg a *Szabadság-szobrok* című tankockán a budapesti és a New York-i Szabadság-szobrot (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Melyikről lehet szó a versben?

A versben ábrázolt körülmények: a távoli, magas lépcső, a mozgólépcső mind arra utal, hogy apa a repülőtérré érkezett meg. A Szabadság-szobor puzzle játéka pedig arra, hogy amíg apa az Egyesült Államokban tartózkodott, addig otthon anya és a gyerek kirakóst játszott a szoborképpel.

Voltatok-e már hosszabb ideig távol apától? Mit jelentett az érkezése? Aki szeretne, mesélhet róla.

4.2d Hiányoztál nagyon

Írjatok egy rövid történetet vagy verset arról, amikor nagyon hiányzott anya vagy apa, esetleg nagypapa, nagymama! A versnek nem kell rímelnie.

15
perc

Óra végén néhány önként vállalkozó felolvashatja az írását.

4.3 Játékkészítő műhely

min.
45 perc

Az anya- és apahiányról szóló versekben az otthon maradó szülő játékokkal próbálta oldani a távollét feszültségét. Szervezzünk játékkészítő műhelyt a versekben említett két játék nyomán! A gyerekek választhatnak a két lehetőség közül.

Vedd figyelembe!

A műhelyfoglalkozás kapcsolódhat a délelőtti tanórákhoz, de megszervezhető délután is, kötetlenebb formában, néhány rátermett szülő bevonásával, akik aktív segítőként vehetnek részt a műhelymunkában.

Fontos szempont a szülők számára, hogy nem a gyerekek helyett kell bármit is megcsinálniuk, hanem a gyerekeket bevonva, a mintaadáson keresztül tanítva, és szükség esetén segítve kell jelen lenniük.

4.3a Rongybabakészítés

Birtalan Ferenc *Annyira hiányzott* című versében az apa egy fehér pólóból és fekete fonalból készíti el a babát, majd az anyagra rajzol és fest.

Készítsünk egyszerű, zsáktestű babát, ami hasonlít apa pólóbabájához! (A babakészítés leírása képekkel illusztrálva elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)

min.
45 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A távolság feszültségét oldó játékok nyomán készítsenek a gyerekek játéktárgyakat, illetve képet, legjobb esetben szülői részvétellel.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Textilmunka: zsákba készítése szabással, varrással
Papírmunka: mozaik-kép készítése nyírással, ragasztással
Tárgyak, képek bemutatása

JEGYZETEIM

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Zsákbabakészítés anyagai, eszközei:

textilanyag, vastag fonal, szemes mag, vatta, dekorációs anyag, körsablon, filctoll, olló, tű, cérna (tűbefűző)

Papírmozaiik anyagai, eszközei: rajzlap, rajzeszköz, színes és mintás papírok, képek, olló, ragasztó, alátétpapír

Szükséges dolgok: vastagabb, kellemes tapintású textilanyag, töltelék (vatta) a fejébe, bő maroknyi szemes mag (köles, rizs, kukorica, bab), vastagabb fonal hajnak, dekorációnak gyöngy, szalag, illetve karton körsablon, filctoll, olló, tű, cérna (tűbefűző).

A munka lépései:

- A kiválasztott textilanyagra rajzoljunk körsablon segítségével egy kb. 17-18 cm átmérőjű kört, és vágjuk ki! A körlepet varrjuk körbe fércöltéssel, majd húzzuk össze! Töltsünk bele magot, és húzzuk össze teljesen, majd kötözzük meg!
- Ugyanezt tegyük a baba fejével (7-8 cm átmérőjű körből), amit vattával tömjünk ki!
- Helyezzük a fejet a testre, és varrjuk hozzá! Már csak a haj hiányzik, amit tincsenként ölthetünk a fejre.
- Kiegészítőként ékszer, szalag kerülhet a babára, és befonhatjuk a haját.

4.3b Mozaikkép-készítés

Ijjas Tamás *Érkezés* című versében a puzzle játék szerepel, amelyben kis képelemekből kell kirakni az egész képet. A puzzle-készítés nehéz feladat lenne még a gyerekeknek, ám megfordíthatjuk a műveletet: nem egy nagy képet vágunk kis darabokra, majd rakjuk össze újra, hanem eleve kis színes lapokból rakjuk össze a képet.

min.
45 perc

Alkossanak mozaikképet a gyerekek, amelyhez előzetesen vagdossanak össze különböző színes és mintás lapokat, esetleg színes képeket apró darabokra! Majd válasszanak témát a mozaikképnek, amely a versek nyomán lehet:

- a New York-i Szabadság-szobor,
- a Gellért-hegyi Szabadság-szobor,
- egy családi kirándulás.

Aki valamelyik Szabadság-szobrot választja, megnézheti a már ajánlott *Szabadság-szobrok* című tankockán.

A témának megfelelően vázolják fel a gyerekek a kép fő vonalait egy A4-es vagy A3-as méretű rajzlapra, majd töltsék ki a formákat felragasztott színes lapocskákkal! A sok apró lap ragasztása miatt egy nagy alátétpapír is szükséges minden munkaasztalra.

A játékműhely végén a gyerekek mutassák meg egymásnak a munkáikat!

